

Tervishoiuteenuste kättesaadavus 2020. a. 2 kuud haiglavõrgu arengukava haiglates

Eesti Haigekassa, aprill 2020.a.

Tervishoiuteenuste kättesaadavus on mitmetahuline mõiste sisaldades nii ajalist, geograafilist kui ka rahalist vaadet. Eriarstiabi, õendusabi ja hambaravi ravijärjekordade kohta esitavad raviasutused haigekassale regulaarseid aruandeid. Käesolev aruanne annab seekord ülevaate haiglavõrgu arengukava haiglate eriarstiabi ja õendusabi ravijärjekordadest (ooteaegadest).

1. Haiglavõrgu arengukava haiglate eriarstiabi ja õendusabi plaanilise ravi järjekorrad

Eriarstiabi, õendusabi ja hambaravi plaanilise ravi järjekordade, st ooteaegade jälgimiseks esitavad raviasutused haigekassale aruandeid. Haiglavõrgu arengukava (HVA) haiglad esitavad igakuiselt ülevaate eriarstiabi plaaniliste ambulatoorsete vastuvõttude tegelikust ooteajast eelmisel kuul (tagasiulatav ravijärjekordade aruanne) ning etteulatuva ravijärjekordade aruande – 1. kuupäeva seisuga eriarstiabi, õendusabi ja hambaravi järjekordades broneeritud vastuvõttude¹ arv ning ooteaeg vaba vastuvõtuajani (aruande kuupäeva seisuga). Ülejäänud lepingupartnerid ehk mitte haiglavõrgu arengukavasse kuuluvad teenuseosutajad (edaspidi hankepartnerid) esitavad kvartali alguse seisuga ainult etteulatuva ravijärjekordade aruande.

Käesoleva aasta 12. märtsil kuulutas valitsus seoses koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja viiruse tõenäolise Eesti-sisese leviku laienemisega riigis välja eriolukorra. Seoses eriolukorra kehtestamisega on märtsis-aprillis vähenenud raviasutustes plaaniline ravitöö ja sellest tulenevalt ei pidanud raviasutused haigekassale esitada plaanilise ravijärjekorra aruandeid seisuga 01.04.2020.

Eelnevat arvestades on aruandes esitatud ülevaade ainult haiglavõrgu arengukava haiglate (HVA haiglad) eriarstiabi ja õendusabi plaanilise ravi järjekordadest: 1. märtsi seisuga HVA haiglate **ravijärjekordadesse registreeritud esmased plaanilised vastuvõttud** ning HVA haiglate ambulatoorses ravis **tegelikult juba toimunud** eriarstide esmaste plaaniliste vastuvõttude ooteajad jaanuari-veebruari jooksul.

Aruandest on välja jäetud HVA haiglate hambaravi ravijärjekorra andmed, sest HVA haiglad osutavad laste hambaravi väga väikeses mahus võrreldes hankepartneritega.

Eriarstiabi etteulatuvates aruannetes esitatakse info eriala-, mitte arstipõhiselt. Ambulatoorse eriala lühike ooteaeg ei tähenda, et raviasutuses on kõigi selle eriala arstide vastuvõtule lühikesed ooteajad.

¹ Ravijärjekordades ootavad vastuvõttud - ravijärjekordade andmed esitatakse isikustamata kujul, need ei kajasta järjekordades olevate isikute arvu. Kui patsient ootab ravijärjekorras mitme eriarsti vastuvõtule, kajastuvad ravijärjekorras kõik tema poolt oodatavad vastuvõttud ning seetõttu kasutatakse ravijärjekorra andmetes isikute asemel mõistet vastuvõttud. Statsionaarse ja päevaravi puhul tähendab see mõiste plaanilise raviga seotud hospitaliseerimiste ravijärjekorda.

1.1. Eriarstiabi ravijärjekorrad haiglavõrgu arengukava haiglates

A. Ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõtud 1. märts 2020 a. seisuga

01.03.2020. a. seisuga on HVA haiglate eriarstiabi ravijärjekordadesse registreeritud kokku ca 129 000 vastuvõttu². Arvestades 2019 aasta andmeid moodustab see 78-79% kõikidest haigekassa eriarstiabi lepingupartnerite ravijärjekordadest. Hankepartnerite eriarstiabi ravijärjekordadesse registreeritute osakaal kogu eriarstiabi ravijärjekorrast on olnud viimaste aastatel 21-22%.

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on HVA haiglate eriarstiabi **ambulatoorse ravi** ravijärjekordadesse registreeritud rohkem vastuvõtte. Veidi vähem ootas patsiente **päevaravile** ja **statsionaarsele** ravile.

Tabel 3. Eriarstiabi haiglavõrgu arengukava haiglate ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõtud

	01.03.2019		01.03.2020		Muutus võrreldes 2019.aastaga
	Vastuvõttude arv ravijärjekordades	Ravijärjekord lubatud maksimumpikkuse piires	Vastuvõttude arv ravijärjekordades	Ravijärjekord lubatud maksimumpikkuse piires	Vastuvõttude arv ravijärjekordades
Eriarstiabi - ambulatoorne	104 621	47%	107 338	47%	2 717
Eriarstiabi - päevaravi	9 076	81%	8 566	83%	-510
Eriarstiabi - statsionaarne	14 240	76%	13 451	82%	-789
Kokku	127 937	53%	129 355	53%	1 418

HVA haiglates ambulatoorsesse ravijärjekorda registreeritud vastuvõttude üldarv on suurenenud kõige enam Ida-Tallinna keskhaiglas ja Põhja-Eesti Regionaalhaiglas. Erialadest on HVA haiglates ambulatoorsesse ravijärjekorda rohkem vastuvõtte registreeritud otorinolarüngoloogi juurde, vähenenud on broneeringute arv oftalmoloogias.

Ravijärjekorra lubatud maksimumpikkuse piires (kuni 42 päeva) olevate ambulatoorsete vastuvõttude osakaal HVA haiglates on jäänud samaks 47%.

HVA haiglates 10% ravijärjekordades ootajatest peavad kauem ootama ravisutus võimsuse puudumise tõttu. Arstide vähesuse tõttu tuleb kauem oodata enam Ida-Viru Keskhaiglas ja Pärnu Haiglas. Aruannete alusel on arstide puudus kõige suurem ortopeedia ja oftalmoloogia erialal.

HVA haiglate päevaravi ja statsionaarse ravi ravijärjekorda registreeritud plaaniliste vastuvõttude üldarv on vähenenud ca 6%.

² Läänemaa Haigla eriarstiabi ravijärjekorra andmed seisuga 01.03.2020 on aruandest väljas, sest haigla jättis ravijärjekorra etteulatava aruande esitamata. Aasta tagasi seisuga 01.03.2019 oli Läänemaa Haigla ambulatoorse eriarstiabi ravijärjekordadesse registreeritud ca 2000 patsient. Päevaravile ja statsionaarsele ravile ootajaid oli mõlemas ravitüübis alla 20 isiku.

B. Haiglates toimunud vastuvõttude tegelikud ooteajad.

Ravijärjekordades ootavate vastuvõttude ooteaegu hinnates tuleb arvestada, et aruandekuu 1. kuupäeva seisuga esitatavates aruannetes ei kajastu väga lühikese ooteajaga vastuvõttud – sellega seoses ei anna etteulatuv aruanne tegelikest ooteaegadest terviklikku ülevaadet. Ambulatoorse ravi ooteaegade osas esitavad HVA haiglad ka **tagasiulatuva ooteaegade aruande** – info eelmisel kuul toimunud esmaste plaaniliste ambulatoorsete vastuvõttude³ tegeliku ooteaja kohta.

2020. aasta jaanuari ja veebruari jooksul toimus 65% haiglavõrgu arengukava haiglate esmastest plaanilistest ambulatoorsetest eriarstiabi vastuvõttudest ravijärjekorra lubatud maksimumpikkuse (kuni 42 kalendripäeva) jooksul.

Tabel 4. HVA haiglates toimunud plaanilised ambulatoorsed vastuvõttud – haigla liikide lõikes

	Jaan.-veebr. 2019		Jaan.-veebr. 2020		Muutus võrreldes 2019.aastaga
	Vastuvõttude arv	Ravijärjekord lubatud maksimumpikkuse piires	Vastuvõttude arv	Ravijärjekord lubatud maksimumpikkuse piires	Vastuvõttude arv
piirkondlikud haiglad kokku	51 390	54%	48 886	53%	-2 504
keskhaiglad kokku	81 320	64%	71 053	65%	-10 267
üldhaiglad, kohalik haigla ja taastusravihaigla kokku	40 415	86%	34 509	82%	-5 906
Kokku	173 125	66%	154 448	65%	-18 677

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on HVA haiglates esmaste plaaniliste ambulatoorsete eriarsti vastuvõttude arv vähenenud ca 11% (suurima mõjuga Lääne-Tallinna Keskhaigla). Vastuvõttude arv suurenes otorinolarüngoloogias (Ida-Tallinna Keskhaiglas). Erialati toimus esmaseid plaanilisi ambulatoorseid vastuvõtte vähem sisehaigustes (Narva Haigla, Rakvere haigla).

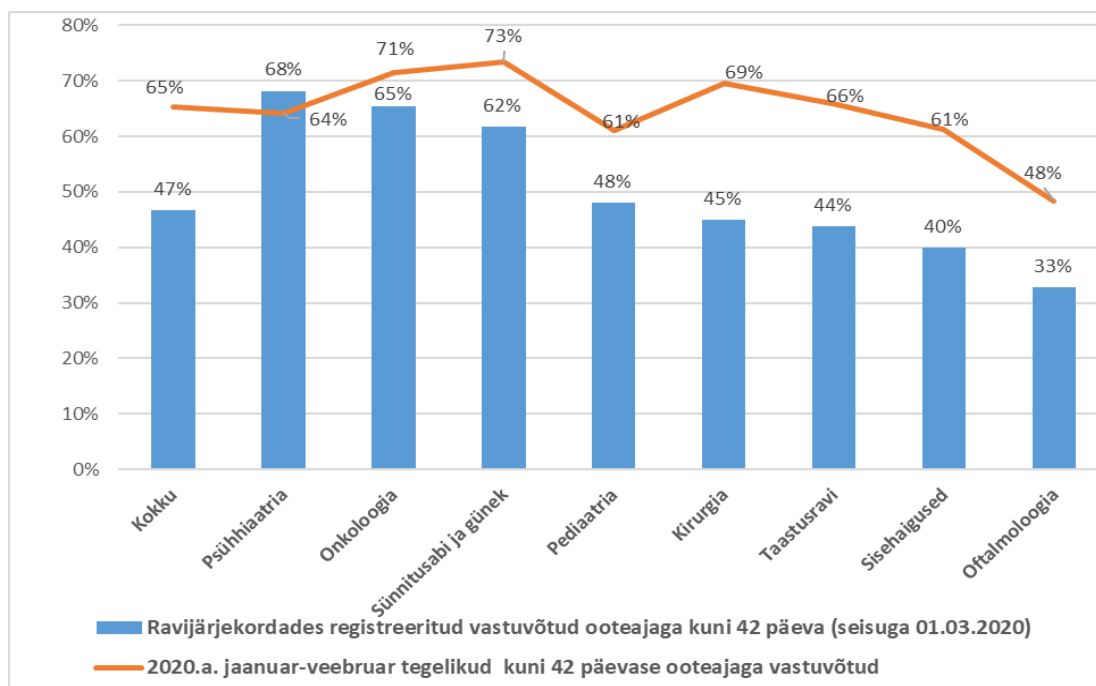
Juba toimunud vastuvõttude kohta saadatud ravijärjekorra andmete alusel lubatud maksimumpikkuse piires (kuni 42 päeva) olevate vastuvõttude osakaal HVA haiglates on vähenenud (66%-lt 65%-le).

Ravijärjekorra lubatud maksimumpikkuse piires olevate vastuvõttude erinev osakaal HVA haiglate ambulatoorsetes ravijärjekordades (47% - kuu 1. kuupäeva seisuga esitatavate aruannete järgi) ning tegelikes andmetes (65% - juba toimunud vastuvõttude kohta esitatud andmed) tuleneb väga lühikese ooteajaga vastuvõttudest, mis ei kajastu aruandekuu 1. kuupäeva seisuga ravijärjekordade kohta esitatavates aruannetes.

³ Ravijärjekordade aruandes defineeritakse esmane vastuvõtt järgmiselt: **Esmane plaaniline vastuvõtt** on patsiendi esmane pöördumine vastuvõtule esmase haigestumise, haiguse ägenemise või eriarsti poolt jälgitavate haiguste hilisemaks järelkontrolliks väljaspool ühte raviepisoodi. **Raviepisood** - ambulatoorse arstiabi osutamine esimesest vastuvõtust kuni terviseprobleemi lahendamiseni, krooniliste haiguste korral ambulatoorse arstiabi osutamist üldjuhul 3 kuu jooksul alates esimesest vastuvõtust. Ravijärjekordade aruandes esitatakse info ainult plaanilise ravi kohta; **vältimatu abi osutamine selles aruandes ei kajastu**. Kroonilise haiguse puhul loetakse nt üks kord aastas toimuvad rutiinsed järelkontrollid igal aastal esmaseks vastuvõtuks.

Põhialade lõikes on ravijärjekordade kohta esitatud etteulatuvate aruannete alusel HVA haiglate ambulatoorsetes ravijärjekordades lubatud maksimumpikkuse piires olevate vastuvõtude osakaal kõige madalam oftalmoloogia erialal (vt joonis 3) ja sama näitavad ka toimunud vastuvõtude ooteaegade andmed, et kõige kauem peab ootama oftalmoloogi vastuvõtule. Kirurgiliste erialade puhul on toimunud vastuvõtude ooteajad lühemad (42 päeva jooksul jõuab kirurgi vastuvõtule 69% patsientidest), seega kiiremat abi vajav patsient jõuab kiiremini kirurgi vastuvõtule.

Erinevate aruannete andmete võrdlemiseks on alljärgneval joonisel esitatud info HVA haiglate ravijärjekordades registreeritud vastuvõtude ooteaja ning toimunud vastuvõtude tegeliku ooteaja kohta.

Joonis 3. HVA haiglate ambulatoorsetel erialadel kuni 42 päevase ooteajaga vastuvõtude osakaalud ravijärjekorras ja tegelikud toimunud vastuvõtude kohta

1.2. Õendusabi ravijärjekorrad haiglavõrgu arengukava haiglates

01.03.2020.a. seisuga on HVA haiglate õendusabi ravijärjekordadesse registreeritud ca 500 vastuvõtu.

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on HVA haiglate koduõenduse ravijärjekordadesse registreeritud pöördumiste arv praktiliselt sama, statsionaarse õendusabisse veidi vähenenud. Ravijärjekordadesse registreerunute ooteaeg jääb lubatud maksimumpikkuse piiresse, milleks statsionaarses ravis on 3 kuud ning koduõenduses 2 nädalat.

Tabel 5. Õendusabi ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõtude arv

01.03.2019		01.03.2020		Muutus võrreldes 2019.aastaga
Vastuvõtude arv	Ravijärjekorra	Vastuvõtude arv	Ravijärjekorra	Vastuvõtude arv

	ravijärjekordades	maksimumpikkuse piires	ravijärjekordades	maksimumpikkuse piires	ravijärjekordades
Koduõendus	128	100%	126	100%	-2
Statsionaarne õendusabi	381	99%	363	100%	-18
Kokku	509	99%	489	100%	-20